

CYNGOR GWYNEDD

Adroddiad i Cabinet

Dyddiad y Cyfarfod:	12 Medi, 2017
Aelod Cabinet:	Y Cyngorydd Dilwyn Morgan Aelod Cabinet Plant a Chefnogi Teuluoedd
Swyddog Cyswllt:	Morwena Edwards, Cyfarwyddwr Corfforaethol
Rhif Ffôn Cyswllt:	01286 679468
Teitl yr Eitem:	Adroddiad Perfformiad Plant a Chefnogi Teuluoedd

1. CYFLWYNIAD

- 1.1. Pwrpas yr adroddiad yma yw i'ch diweddarau ar berfformiad y maes rwy'n gyfrifol amdano fel Aelod Cabinet Plant a Chefnogi Teuluoedd. Bydd hyn yn cynnwys amlinellu'r diweddaraf gyda'r addewidion yn y Cynllun Strategol; lle mae'r mesurau perfformiad arni; a'r diweddaraf o ran cynlluniau arbedion.
- 1.2. Byddwn yn eich atgoffa fod yr holl faterion eisoes wedi bod yn destun trafodaeth ac wedi eu craffu mewn cyfarfodydd o'r timau rheoli perthnasol, oedd hefyd yn cynnwys cynrychiolaeth o'r pwyllgor craffu.
- 1.3. Ar y cyfan, rwy'n fodlon gyda pherfformiad y mwyafrif o'r prosiectau a'r mesurau rwy'n gyfrifol amdanynt. Fel rwyf wedi adrodd yn flaenorol, mae nifer o'r mesuryddion perfformiad y maes plant yn cynrychioli cynnydd cyffredinol mewn pwysau gwaith o ganlyniad i niferoedd uchel o blant mewn gofal.

2. Y PENDERFYNIAD A GEISIR

2.1. Derbyn a nodi'r wybodaeth yn yr adroddiad.

3. RHESYMAU DROS ARGYMELL Y PENDERFYNIAD

3.1. Er mwyn sicrhau rheoli perfformiad effeithiol a'n bod yn ymateb yn rhagweithiol i'r angen i fod yn cyflawni arbedion effeithlonrwydd yn unol â'r disgwyl.

4. PROSIECTAU'R CYNLLUN STRATEGOL

4.1. P8 - Rhaglen Ymyrraeth Gynnar/Ataliol ar gyfer grwpiau o blant a phobl ifanc bregus Gwynedd.

4.2 Pwrpas y prosiect hwn yw gosod cyfeiriad a sefydlu blaenoriaethau ar gyfer agenda ataliol yng Ngwynedd, gan weithio yn aml asiantaethol er mwyn sicrhau ein bod yn canolbwyntio ein hymdrechion yn gwneud y pethau cywir yn y llefydd cywir. Bydd y prosiect yn sicrhau ymyrraeth gynnar ac yn pwysleisio bod y gefnogaeth briodol yn cael ei rhoi ar yr adeg gywir i blant a theuluoedd. Y bwriad yma yw sicrhau bod rhaglen glir o wasanaethau ataliol ar gael i blant, pobl ifanc a theuluoedd Gwynedd sydd â pherchnogaeth draws -sector, yn cynnwys y trydydd sector.

4.3 Mae'r gwaith ar ail gomisiynu a blaenoriaethu adnoddau rhaglen Teuluoedd yn Gyntaf ar gyfer 2017/18 ar droed. Mae ymgynghorydd annibynnol wedi ei gomisiynu sydd wedi cychwyn ar y gwaith o werthuso'r rhaglen gyfredol Teuluoedd yn Gyntaf yng Ngwynedd. Mae'r rhaglen yn ei ffurf bresennol wedi bod yn weithredol ers 4 blynedd ac wrth gynllunio ar gyfer rhaglen i'r dyfodol, mae angen gwell dealltwriaeth o lwyddiannau'r ddarpariaeth dros y cyfnod.

4.4 Bydd yr arfarniad yn gwerthuso budd ariannol y rhaglen bresennol ac yn ystyried llwyddiannau a gyflawnwyd i deuluoedd yng Ngwynedd. Bydd hefyd yn adnabod modelau o ymarfer da ac adnabod cyfleoedd ar gyfer rhaglen i'r dyfodol. Bydd yr arfarniad yma yn arwain at gynllunio i'r dyfodol yn unol â blaenoriaethau Llywodraeth Cymru a gofynion lleol Gwynedd sydd eisoes wedi eu hadnabod yn yr asesiad anghenion sef; oediad iaith a llefaredd; rhiantu a chefnogaeth gydag ymddygiad; mynediad i wasanaethau iechyd meddwl lefel isel a chefnogaeth i bobl ifanc yn eu harddegau.

4.5 Rydym mewn cyfnod trosiannol y Rhaglen bresennol gyda'r Cynllun newydd yn cychwyn ar y 1af o Ebrill, 2018. Bydd adroddiad arfarnu yn cael ei gyflwyno Mis Medi 2017 a bydd hwn yn help i osod cyfeiriad ar gyfer cynllunio strategaeth cefnogi teuluoedd yn ei gyfanrwydd yn ogystal â strwythuro gwasanaethau plant a chefnogi teuluoedd i'r dyfodol.

4.6 Edrychaf ymlaen at gael eich diweddarau ar y cynlluniau yma yn fy adroddiad nesaf.

5. MESUR PERFFORMIAD

- 5.1 Mae'r perfformiad yn erbyn y mesurau yn adlewyrchu yn gyffredinol llwyth gwaith cynyddol yn sgil y cynnydd mewn achosion plant mewn gofal a phlant sydd ar y gofrestr amddiffyn plant.
- 5.2 Mae'r tuedd yn parhau o ran y cynnydd yn y nifer o blant mewn gofal. Ar hyn o bryd mae **224** o blant Gwynedd mewn gofal. Yn ôl 'Ystadegau Cymru', niferoedd plant mewn gofal Gwynedd yw'r ail uchaf o fewn y Cynghorau Teulu Gwledig yr ydym yn cymharu gydag hwynt. (ffigyrau Mawrth 2016). Amlygwyd maes arall o 'risg' ynghlwm a'r adran sef y cynnydd yn y nifer o blant ar y gofrestr amddiffyn plant. Mae **97** plentyn ar y gofrestr amddiffyn plant ar hyn o bryd sydd yn gynnydd o 17 ers chwarter 4 (2016/17).
- 5.3 Trafodwyd mewn peth manylder yn y Cyfarfod Herio Perfformiad adrannol rhesymau ynglŷn â'r ffigyrau yma ac amlygwyd bod nifer o fabanod yn dod i ofal ar gynnydd. Yn ogystal, sydd yn achosi peth pryder imi yw'r nifer o famau sydd wedi bod yn agored i wasanaethau cymdeithasol ffurfiol yng Ngwynedd, neu sydd wedi bod yn blant mewn gofal Gwynedd, gyda'u babanod yn dod i ofal yn ogystal. Adroddwyd hefyd bod achosion lle mae Pobl Ifanc sydd yn blant mewn gofal yn dod yn rhieni ifanc ac ein bod yn gweld sefyllfa ble mae eu plant hwy yn dod i ofal.
- 5.4 Mae'r patrwm o ail adrodd yma yn peri cryn bryder imi ac yn dangos methiant mewn ffordd i dorri'r cylch. Adroddwyd gan yr adran, mewn ymateb i'r her yma, eu bod yn bwriadu mynd i ymweld â phrosiect 'Reflect' sydd yn cael ei beilota ar hyn o bryd yng Ngwent. Mae'r prosiect yn anelu i leihau nifer o blant sydd yn dod i ofal drwy weithio gyda rhieni ifanc sydd eisoes wedi cael plentyn dod i ofal gyda'r bwriad i newid canlyniad i'r plentyn nesaf a thorri'r cylch. Mae canfyddiadau cynnar y prosiect yma yn bositif ac rwyf yn deall bod bwriad gan Llywodraeth Cymru i fuddsoddi yn y rhaglen ar lefel rhanbarthol.
- 5.5 Yn gyffredinol mae swyddogion yr adran yn canmol gwaith y Tîm Trothwy Gofal sydd yn cynnig ymyrraeth dwys i'r rhai sydd mewn peryg o ddod i ofal. Gwelwn o'r mesur perfformiad **(TTG01)** bod **65%** o achosion wedi dangos **cynnydd yn unol â phwrpas yr ymyrraeth a 94%** yn adrodd gweld **lleihad yn y ffactorau a oedd yn amlwg cyn ymyrraeth y fîm (TTG02)**. Yn amlwg mae hyn yn galonogol ond wrth ystyried mai dim ond canran bychan o'r llwyth gwaith sydd ar hyn o bryd yn gallu derbyn ymyrraeth gan y fîm, edrychaf ymlaen at gael trafodaethau pellach gyda'r adan wrth iddynt lunio eu Strategaeth Cefnogi Teuluoedd i weld sut gallwn gynyddu'r cynnig o ymyrraeth i'r teuluoedd sydd ei angen.
- 5.6 Mae'r dangosyddion sydd yn ymwneud a phlant mewn gofal yn dangos peth cynnydd wrth gymharu â pherfformiad blynyddoedd cynharach. Mae'r **canran o blant sy'n derbyn gofal yn ystod y flwyddyn a chanddynt Gynllun Addysg Bersonol o fewn 20 diwrnod yn 80%** (8 allan o 10 plentyn)(**SCC/024**). Ond mae'r perfformiad dangosyddion Iechyd Plant mewn Gofal yn gyffredinol yn tanberfformio. Yn ystod y chwarter mae 20 plentyn sydd mewn gofal yn disgwyl asesiad Iechyd. (**SCC/039 Canran yr asesiadau Iechyd ar gyfer Plant sy'n Derbyn Gofal sydd wedi'u cynnal yn ystod y flwyddyn 56.2%**). Byddaf yn sicrhau bod y mater yma yn derbyn sylw drwy drefniadau'r Panel Rhiant Corfforaethol.
- 5.6 Mae Swyddogion Adolygu Annibynnol (IRO) yr adran yn gyfrifol am oruchwylio yn annibynnol achos plentyn a sicrhau bod buddiannau plentyn yn cael eu sicrhau

trwy gydol eu hamser mewn gofal. Mae'r ddeddfwriaeth yn nodi mai prif swyddogaeth IRO yw sicrhau bod cynllun y plentyn yn llawn, a bod camau gweithredu a nodir yn y cynllun yn gyson a chyfrifoldebau cyfreithiol yr awdurdod lleol tuag at y plentyn. Nid oedd yr IRO's yn nodi unrhyw bryder yn ystod y Cyfarfod Adrannol ac mae'r dangosyddion **(PMG11, PMG12, PMG13 a PMG14)** yn dangos cynnydd o'i gymharu â blynyddoedd blaenorol. Ond, gyda'r nifer cynyddol o blant yn dod i'n gofal a'r cyfrifoldeb cyfreithiol sydd arnon ni fel Rhiant Corfforaethol, rwyf wedi gofyn am adroddiad cynnydd gan yr IRO's am eu gweithgaredd dros y 6 mis diwethaf a fydd hefyd yn amlinellu sut yr ydym yn diwallu ein rôl fel Rhiant Corfforaethol. Byddaf yn adrodd ar unrhyw ganfyddiadau yn fy adroddiadau nesaf.

- 5.7 Adroddwyd ar achosion amlinelliad Cyfraith Gyhoeddus (PLO) yn ystod y cyfarfod adrannol. Yn ystod Chwarter 1 2016/17 mae 16 plentyn wedi eu trafod mewn cyfarfod cychwynnol PLO. Mae contractau PLO yn cael eu gweld fel 'Dewis Olaf' i wella'r sefyllfa cyn gwneud cais i'r Llys am Orchymun Gofal. O'r 16 achos, mae'r adran wedi rhoi ceisiadau i'r Llys am Orchymyn Dros Dro (ICO) mewn 10 achos. Mae'r 6 achos arall yn parhau i fod ar y gofrestr amddiffyn plant.
- 5.8 Mae'r dangosyddion sydd yn ymwneud a Chynlluniau Amddiffyn Plant **(AP1, AP2, AP3)** yn dangos peth lithrad. Mae'r **canran o Gynlluniau Amddiffyn Plant, lle nad oes unrhyw ddigwyddiadau pellach neu barhad o niwed arwyddocaol cyfredol, heb newid digonol wedi ei gofnodi ers y gynhadledd ddiwethaf yn 58% (AP2)** sydd yn llawer is na chyfartaledd **2016-17 (73%) a 2015-16 (83%)**. Un esboniad i hyn yw bod ambell i deulu gyda sawl plentyn ar y gofrestr. Byddaf yn monitro ac yn ymateb i'r sefyllfa ar y mater hyn yn gyson.
- 5.9 Fel rwyf eisoes wedi nodi, rydym yn mynd drwy gyfnod trosiannol wrth edrych i ail comisiynu gwasanaethau sydd yn cael eu hariannu drwy grant Teuluoedd yn Gyntaf ac mae hyn yn ein galluogi ni i osod cyfeiriad a blaenoriaethau newydd, uchelgeisiol ac arloesol i gefnogi pobl ifanc a theuluoedd yng Ngwynedd. I'r perwyl hyn, rydym yng Ngwynedd yn dechrau pennod newydd a chyffroes yn natblygiad gwasanaethau i blant a theuluoedd. Mae gwasanaethau plant i'r dyfodol yn ehangu eu ffocws i ddatblygu strategaeth gydlynol sy'n canolbwyntio ar gefnogi teuluoedd. Nod y strategaeth yn y pendraw fydd cyfuno'r holl sgiliau, adnoddau ac ymrwymiad pob gweithiwr proffesiynol ar draws adrannau a sectorau mewn ffordd cydlynus i gyflawni canlyniadau gwell i blant a phobl ifanc Gwynedd. Mi fydd Pennaeth Adran Plant a Chefnogi Teuluoedd yn cyflwyno'r Strategaeth i mi yn Mis Medi ac edrychaf ymlaen at gael eich diweddarau.

6. SEFYLLFA ARBEDION/ARIANNOL

6.1 Cynlluniau 2017/18

Mae cynlluniau'r flwyddyn hon yn ymestyniad o rai'r flwyddyn flaenorol, ac i raddau helaeth yn ymwneud â'r maes lleoliadau plant mewn gofal. Er bod yr Adran yn ffyddiog fod y rhaglen waith sydd mewn lle yn gwireddu arbedion, bydd angen dwyn mewn cof bod amgylchiadau tu allan i'w rheolaeth yn gallu newid y sefyllfa yn gyflym iawn, ac mae'r cynlluniau o fewn cyllidebau sy'n gallu bod yn gyfnewidiol iawn. Mae'r rhagolygon ariannol y flwyddyn, ar hyn o bryd, yn awgrymu risg y bydd yr Adran yn gorwario, ond mae'n rhy gynnar i ddod i wir

gasgliad. Mae hanes yn awgrymu bod y galw ar y gwasanaeth yn lleihau rhywfaint dros fisoedd yr haf.

6.3 Cynlluniau 2018/19 ac ymlaen

Yn Ionawr 2014, cyflwynwyd adroddiad "Gwella Buddiannau trwy Drawsffurfio Gwasanaethau Plant" i'r Cabinet. Roedd yr adroddiad hwn yn rhagweld y gellid arbed cymaint â £3m drwy leihau nifer y plant sydd mewn gofal ac adolygu'r ddarpariaeth breswyl. Mae angen dwyn mewn cof mai rhagolwg o'r posibiliadau oedd y swm a nodir, ac mae rhan o'r arbedion wedi eu cynnwys o fewn cynlluniau eraill yn y maes sydd eisoes wedi eu gwireddu. Mae'r Adran yn ymwybodol iawn o'r her sydd o'u blaenau. Fel sydd wedi ei adrodd i gyfarfodydd Herio Perfformiad, eu bwriad yw cynnal adolygiad buan o ddeilliannau ariannol y cynllun hyd yma er mwyn ceisio gwell sicrwydd y bydd yr arbedion a ragwelwyd gogyfer a'r dyfodol yn gyraeddadwy. Bydd canlyniad yr adolygiad yn cael ei adrodd yn fuan, ac os bydd angen, i'r Cabinet er cymeradwyo unrhyw newidiadau i broffil a/neu swm yr arbedion oedd wedi eu rhagweld.

7. CAMAU NESAF AC AMSERLEN

7.1. Dim i'w nodi.

8. UNRHYW YMGYNGHORIADAU A GYNHALIWDYD CYN ARGYMELL Y PENDERFYNIAD

8.1. Barn y Swyddogion Statudol:

i. Y Swyddog Monitro:

Dim sylwadau o safbwynt priodoldeb

ii. Y Pennaeth Cyllid:

Rwyf yn fodlon fod cynnwys yr adroddiad yn adlewyrchiad teg o'r sefyllfa ariannol, gyda Rhan 6 yn cadarnhau'r hyn a nodwyd eisoes yn y cyfarfod herio perfformiad diweddar. Mae'r Adran yn wynebu heriau sylweddol wrth geisio gwireddu eu cynlluniau arbedion oherwydd y cynnydd yn y nifer o blant sydd yn parhau i ddod i ofal am y rhesymau a nodir. Dylid cofio, yng ngoleuni hyn, fod adroddiad yr Aelod Cabinet Cyllid i gyfarfod y Cabinet ar 18 Gorffennaf 2017 ("Cyllideb Refeniw 2017-18 – Adnabod Risgiau Cynnar") yn nodi gorwariant posib o £290k gan yr Adran Plant a Chefnogi Teuluoedd yn 2017/18 a hynny yn deillio, yn bennaf, o'r maes lleoliadau plant.

8.2. Barn yr Aelod Lleol:

Dim yn mater lleol.

8.3. Canlyniad Unrhyw Ymgynghoriad:

Dim i'w nodi.

Atodiadau:

Atodiad 1 Mesurau Perfformiad